

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/30/2024
Identifikačné číslo spisu:	8321202364
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8321202364.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu O. Š., narodeného XX. O. XXXX, V., V. XXX, zastúpeného advokátkou JUDr. Martinou Fabianovou, Hencovce, Hencovská 2043/178, proti žalovanej C. Š., narodenej XX. E. XXXX, P., F. XXXX/X, zastúpenej advokátom Mgr. Františkom Chocholom, Vranov nad Topľou, Kalinčiakova 10, o vypratanie nehnuteľnosti a vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 4.800 eur, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 13C/21/2021, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 19. septembra 2023 sp. zn. 12Co/26/2023, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 19. septembra 2023 sp. zn. 12Co/26/2023 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Humenné z 21. novembra 2023 č. k. 13C/21/2021-270 z r u š u j e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo dňa 16. januára 2023 č. k. 13C/21/2021-202 výrokom I. rozhodol tak, že žalovaná je povinná vypratať byt č. X na 1. poschodí bytového domu v P., ul. F. Č.. XXXX/X, súpisné číslo XXXX, postaveného na parcele registra „C“, parcelné číslo 3428 - zastavané plochy a nádvoria s výmerou 160 m², parcela registra „C“, parcelné číslo 3429 - zastavané plochy a nádvoria s výmerou 160 m², zapísaného na LV č. XXXX, okres Humenné, obec P., katastrálne územie P., a odovzdať ho žalobcovi v lehote do 7 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom II. rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 4.800 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne odo dňa 26. 07. 2021 do zaplatenia, v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom III. súd žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovanej v rozsahu 100 % s tým, že o samotnej výške trov bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením súdneho úradníka.

1.1. Prvostupňový súd rozhodnutie právne zdôvodnil § 2 ods. 1, § 3 ods. 1, § 101, § 106 ods. 1, 2, § 123, § 124, § 126 ods. 1, § 489, § 420 ods. 1, 2, § 442 ods. 1, § 671 ods. 1, § 696 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 107 ods. 1, 2, § 112, § 517 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Zb. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, § 255 ods. 1, 2, § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej v

texte „CSP“).

1.2. V odôvodnení rozhodnutia prvoinštančný súd skonštatoval, že predmetom konania bolo vypratanie nehnuteľnosti a zaplatenie sumy 4.800 eur s príslušenstvom. Po skutkovej stránke zistil, že medzi predávajúcimi: Mgr. E. G., Ing. A. Š., Ing. U. G. a žalobcom bola uzavretá Kúpna zmluva č. V 387/2011 zo dňa 14. 04. 2011-1012/11 k nehnuteľnostiam: - byt č. X, na 1. poschodí bytového domu v P. na ul. F. XXXX/X, súpisné číslo XXXX, postavený na parcele registra „C“, parcelné číslo 3428 - zastavané plochy a nádvoria s výmerou 160 m², parcela registra „C“, parcelné číslo 3429 - zastavané plochy a nádvoria s výmerou 160 m², - spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu o veľkosti 70/766, - spoluvlastnícky podiel na pozemku o veľkosti 70/766 (ďalej len ako „byt“). Žalobca nadobudol predmetné nehnuteľnosti do svojho výlučného vlastníctva na základe Zmluvy o prevode vlastníctva bytu a nebytového priestoru v dome zo dňa 14. 04. 2011, ktorej vklad bol povolený Rozhodnutím Okresného úradu Humenné, katastrálny odbor, pod č. vkladu V 387/2011. Zo spisu Okresného úradu Humenné, katastrálny odbor pod č. R-90/2014 mal súd za preukázané, že vlastníkom bytu je žalobca na základe platnej kúpnej zmluvy (č. l. 171-174) a následného povolenia vkladu rozhodnutím č. vkladu: V 387/11 zo dňa 13. 05. 2011, ktorým Správa katastra Humenné ako príslušný orgán v zmysle zákona o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam povolil vklad vlastníckeho práva žalobcu do katastra nehnuteľností k bytu. Žalobca je na liste vlastníctva vedený bez prerušenia ako vlastník od roku 2011. Zo strany žalovanej bolo namietané nadobudnutie vlastníckeho práva žalobcu k bytu a neplatnosť uzavretia kúpnej zmluvy, pričom do skončenia dokazovania svoje tvrdenia žalovaná strana nijako nepreukázala. S poukazom na § 153 CSP a na skutočnosť, že žaloba bola žalovanej doručená dňa 13. 08. 2021, pričom žalovaná tieto skutočnosti nerozporevala, súd na túto námietku neprihliadal. Od roku 2011 nikto vlastníctvo žalobcu nespochybnil. Žalovaná nebola nikdy vedená na liste vlastníctva k predmetnému bytu ako vlastníčka. Podpis kupujúceho na kúpnej zmluve podľa právnej úpravy v čase uzavretia tejto zmluvy, ale ani v súčasnosti nepodlieha povinnosti úradného overenia. Súd nemal pochybnosti o vlastníckom práve žalobcu k predmetnému bytu aj vzhľadom na to, že vychádza z pripojeného spisu katastrálneho odboru Správy katastra Humenné, z ktorého má súd za preukázané, že zmluva bola uzavretá riadne, o čom svedčí verejná listina - List vlastníctva č. XXXX, tak ako je uvedené vyššie. Zároveň s ohľadom na vykonané dokazovanie, na vlastníctvo žalobcu nadväzujú aj ďalšie vykonané listinné dôkazy - predpis mesačnej zálohovej úhrady za užívanie bytu od 01. 08. 2011, zmluva medzi spoločenstvom vlastníkov bytov v dome - F. XXXX a žalobcom zo dňa 08. 08. 2011, zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX zo dňa 19. 05. 2015, na základe ktorej bolo zriadené aj záložné právo v prospech J. L., C..R., na predmetný byt, a teda účastníci týchto úkonov jednoznačne jednali so žalobcom ako s výlučným vlastníkom bytu. Zároveň výsluchy strán tohto konania, či svedkov, v zásade zhodne potvrdili skutočnosť, že byt bol skutočne napísaný na žalobcu a potvrdili vlastníctvo žalobcu.

1.3. Žalovaná namietala, že zaplatila žalobcovi sumu 6.638,78 eur na stavebné sporenie, sumu 3.319,14 eur na auto, 4.979,09 eur na okná a zateplenie domu a sumu 663,88 eur + 497,90 eur za jeho údajné výbery kartou z účtu, ktorú jej mal v tom čase údajne ukradnúť - toto spolu predstavuje sumu vo výške 16.098,79 eur. Tvrдила, že kúpu predmetného bytu financovala výlučne zo svojich peňažných prostriedkov. Túto skutočnosť však v konaní nepreukázala, podľa súdu nedisponovala takým príjmom, aby jej to umožňovalo ušetriť a mňať sumy, vrátane sumy na kúpu bytu v hodnote 23.000 eur. Naopak, práve žalobca preukázal, že mal dostatočne vysoký príjem, aby kúpu bytu financoval zo svojich zdrojov, čo potvrdili predložené mzdové listy a výsledky vykonaného dokazovania. Žalobca ako príslušník Ozbrojených síl Slovenskej republiky od roku 2002 sa opakovane zúčastnil zahraničných misií NATO a od roku 2004 do roku 2013 zarobil celkovo sumu vo výške 100.717,86 eur, do roku 2011 jeho zárobok predstavoval sumu 68.279,11 eur. Kúpna cena predmetného bytu bola podľa kúpnej zmluvy vo výške 23.000 eur, a teda je zrejmé, že bolo v možnostiach žalobcu si tento byt bez pochybností uhradiť z vlastných finančných zdrojov - zo svojho zárobku.

1.4. Žalovaná sa do bytu žalobcu nasťahovala v roku 2014 dočasne z dôvodu rekonštrukcie bytu, ktorý bol vo vlastníctve žalovanej a jej manžela, v tom čase na ulici F. Č. XXXX/X v P., v ktorom má žalovaná doposiaľ vedený aj svoj trvalý pobyt. Spornou bola dohoda medzi žalobcom a žalovanou, resp. medzi žalobcom a rodičmi žalovaného o dĺžke nájmu bytu a o vecnom bremene na dožitie žalovanej, resp. rodičov žalobcu v predmetnom byte. Súd preto skúmal, či bola alebo nebola uzavretá dohoda o užívaní tohto bytu, resp. zriadené vecné bremeno v prospech žalovanej, ktoré by zakladalo právo jej

bývania v predmetnom byte, tak ako to tvrdila žalovaná vo vyjadrení k žalobe. Z vykonaného dokazovania nevyplýva existencia žiadnej dohody o užívaní bytu medzi stranami sporu. Predmetný list vlastníctva č. XXXX k bytu neobsahuje zapísanú žiadnu ťarchu, resp. vecné bremeno doživotného bývania a užívania predmetnej nehnuteľnosti. Podľa výpovedí strán sporu a svedkov je zrejmé, že nedošlo k takejto dohode ani v ústnej podobe, resp. žiaden zo svedkov nebol prítomný pri takejto dohode strán sporu a jej existenciu poprela v konečnom dôsledku aj samotná žalovaná pri svojom výsluchu. Rovnako nebolo preukázané, že by takáto dohoda bola medzi stranami písomne uzavretá, keďže táto by musela byť v písomnej forme vo vzťahu k nehnuteľnosti, preto súd dospel k záveru o neexistencii dohody o užívaní bytu, a k záveru že žalovaná toho času užívala byt žalobcu bez právneho dôvodu.

1.5. Žalobca dňa 28. 01. 2019 a dňa 21. 03. 2019 zaslal žalovanej výzvu na vypratanie nehnuteľnosti, resp. výzvu spolu s návrhom na uzavretie nájomnej zmluvy. Výzvu na vypratanie žalovaná neakceptovala a návrh nájomnej zmluvy nepodpísala, čím predmetný byt neoprávnene obývala naďalej. Žalobca opätovne zaslal žalovanej výzvu zo dňa 02. 03. 2021, na ktorú opäť nereagovala vypratáním. Žalovaná v predmetnej nehnuteľnosti neoprávnene bývala až do 07/2021, teda do podania žaloby, aj po jej podaní a svojim konaním (bývaním v byte) bránila žalobcovi ako vlastníkovi bytu byt užívať (bývať v ňom), požívať z neho úžitky (prenajímať ho inej osobe s nájomným, ktoré by bolo pre žalobcu ďalším príjmom) a nakladať s ním (predať ho na vyplatenie svojich záväzkov). Týmto zásahom žalovaná obmedzovala vlastnícke právo žalobcu.

1.6. Žalobca si v tomto konaní zároveň uplatnil od žalovanej sumu vo výške 4.800 eur spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne odo dňa podania žaloby, t. j. od 26. 07. 2021 do zaplatenia, ktorá je súčtom 24 mesačných nájomov vo výške 200 eur, teda za obdobie dvoch rokov spätne do dňa podania žaloby. Súd tento nárok žalobcu posúdil ako náhradu škody v podobe ušlého zisku - nájomu, ktorý by patril žalobcovi v prípade, ak by predmetný byt prenajímal. Sumu 200 eur mesačne súd považoval za primeranú za predmetný byt v predmetnom bytovom dome v rámci mesta Humenné a tento nájom pokladá za obvyklý. Jeho výšku síce žalovaná namietala, avšak nijakým dôkazom nepreukázala, že by táto výška obvyklého nájomu bola neprimeraná. Čo sa týka vznesenej námietky premĺčania, súd nepovažoval nárok žalobcu za premĺčaný, nakoľko si uplatnil nájom spätne za 2 roky ku dňu podania žaloby, teda v rámci premĺčacej doby podľa § 106 ods. 1 OZ. Z vyššie uvedených dôvodov súd považoval námietku premĺčania vznesenú žalovanou za nedôvodnú.

1.7. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti a výsledky vykonaného dokazovania prvostupňový súd preto podanej žalobe vyhovel v celom rozsahu a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Žalobca bol v konaní úspešný v rozsahu 100 %, súd preto priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania od neúspešného žalovaného.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 19. septembra 2023 sp. zn. 12Co/26/2023 výrokom I. odmietol odvolanie žalovanej a výrokom II. žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnom skončení veci samostatným uznesením.

2.1. Odvolací súd skôr ako sa začal zaoberať dôvodmi podaného odvolania, preskúmal to, či podané odvolanie spĺňa náležitosti. Pri takomto preskúmaní zistil, že podané odvolanie bolo podané oneskorene, tzn. po lehote na podanie odvolania.

2.2. Z obsahu spisu vyplynulo, že v predmetnej veci rozhodol súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 16. 01. 2023, ktorý bol následne zasielaný do elektronickej schránky právnych zástupcov sporových strán. Konkrétne právnomu zástupcovi žalovanej bol rozsudok zasielaný dňa 15. 02. 2023 o 17:12 hod. (doručenka za č. l. 220). Posledný deň lehoty, ktorý mala žalovaná na podanie odvolania tak pripadol na deň 02. 03. 2023 (štvrtok). Dňa 03. 03. 2023 bola správa právnomu zástupcovi žalovanej úspešne doručená, a to z dôvodu uplynutia úložnej lehoty rozhodnutia. V spise sa ďalej nachádzalo podanie právneho zástupcu žalovanej zo dňa 21. 02. 2023, ktoré bolo zaslané súdu prvej inštancie v elektronickej podobe a ktorým právny zástupca žalovanej žiadal o opätovné zaslanie prvoinštančného rozsudku v listinnej podobe, čo odôvodnil tým, že má pretrvávajúce technické problémy s prijatím elektronickej pošty odo dňa 17. 01. 2023 a elektronicкую schránku aj napriek tomu, že je aktívna je potrebné aktivovať výlučne jeho občianskym preukazom, avšak nakoľko má zdravotné problémy a nachádza sa mimo územia Slovenskej republiky, nie je možné túto aktiváciu vykonať. V spise sa ďalej nachádzal pokyn zákonnej sudkyne zo dňa 21. 02. 2023 na doručenie rozsudku poštou v zmysle žiadosti. Právny

zástupca žalovanej si rozsudok v listinnej podobe prevzal dňa 15. 03. 2023 (doručenka za č. I. 221) a následne dňa 23. 03. 2023 podal na poštu odvolanie žalovanej proti rozsudku súdu prvej inštancie.

2.3. V rámci právneho posúdenia odvolací súd poukázal na to, že právni zástupcovia musia mať zriadenú elektronickú schránku a prostredníctvom nej komunikovať so súdmi (§ 821 ods. 3 zákona o súdoch). V prípade, ak má teda adresát, resp. právny zástupca zriadenú a aktivovanú elektronickú schránku v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o e-Governmente“), sú sudy povinné doručovať primárne do takto zriadenej a aktivovanej elektronickej schránky adresáta. Súd prvej inštancie tak postupoval správne, keď prvotne písomné vyhotovenie rozsudku zasielal právnomu zástupcovi žalovanej do jeho elektronickej schránky. V priebehu plynúcej 15-dňovej lehoty na podanie odvolania však právny zástupca žalovanej žiadal o opätovné zaslanie prvoinštančného rozsudku v listinnej podobe z dôvodu jeho pretrvávajúcich technických problémov s elektronickou schránkou. Odvolací súd však na tomto mieste poukazuje na to, že právny zástupca žalovanej vo svojom emailovom podaní zo dňa 21. 02. 2023, ako ani v ďalších podaniach realizovaných v rámci odvolacieho konania jednak nepožiadaval rozhodnúť o neúčinnosti elektronickeho doručovania v zmysle ust. § 33 ods. 1 Zákona o e-Governmente a jednak ani nepreukázal existenciu ním tvrdených technických problémov, preto tieto nebolo možné verifikovať. Zároveň zdôraznil, že ak právny zástupca žalovanej, ako osoba poskytujúca právne služby aj iným subjektom, mal mať podľa jeho vyjadrení uvedené technické problémy už od 17. 01. 2023, tieto sa však nesnažil od uvedenej doby odstrániť, a to ešte ani v čase podania odvolania, keďže ako vyplýva z obsahu spisu, odvolanie bolo podané v listinnej podobe na poštovú prepravu dňa 23. 03. 2023 (obálka za č. I. 229). Zároveň odvolací súd poukázal na to, že z emailu právneho zástupcu žalovanej zo dňa 21. 02. 2023 vyplynulo, že je potrebné schránku aktivovať výlučne jeho občianskym preukazom, avšak má zdravotné problémy a nachádza sa v zahraničí, pričom samotné odvolanie bolo následne podané už na pošte Humenné I a podpísané právnym zástupcom žalovanej, teda je zjavné, že v prípade tvrdených technických problémov sa právny zástupca žalovanej nesnažil o ich odstránenie ani v čase podania odvolania, pretože ak by tomu tak bolo, samotné odvolanie by bolo podané už prostredníctvom elektronickej schránky právneho zástupcu žalovanej. Z uvedeného konania právneho zástupcu žalovanej tak nie je zrejmé, či tento mal naozaj dlhodobé pretrvávajúce problémy so svojou elektronickou schránkou, ktoré sa nedarilo opraviť alebo išlo len o účelovú žiadosť o opätovné zaslanie písomného vyhotovenia rozsudku v listinnej podobe s cieľom dosiahnuť „dlhšiu“ lehotu na podanie odvolania. Z dôvodu, že právny zástupca žalovanej neunesol dôkazné bremeno preukázania technických problémov, dospel odvolací súd k záveru, že opätovné doručovanie rozsudku v listinnej podobe právnomu zástupcovi žalovanej bolo nadbytočné. To malo za následok, že odvolanie žalovanej bolo podané po lehote, keďže posledným dňom na podanie odvolania bol deň 02. 03. 2023 a odvolanie bolo podané na poštovú prepravu až dňa 23. 03. 2023.

2.4. Odvolací súd v zmysle ust. § 386 písm. a) CSP odmietol odvolanie žalovanej a o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 256 ods. 1 CSP a čl. 4 ods. 1 CSP. Uviedol, že Civilný sporový poriadok neobsahuje ustanovenia o trovách konania v prípade rozhodnutia o odmietnutí odvolania, preto o trovách v tomto prípade odvolací súd rozhodol podľa § 256 ods. 1 CSP, ktoré upravuje problematiku čo do obsahu a účelu najbližšiu odmietnutiu odvolania z dôvodu, že konanie v tomto prípade končí bez toho, aby odvolací súd rozhodol vo veci samej, teda obdobne, ako v prípade zastavenia konania, a to v dôsledku procesného zavinenia tej strany sporu, ktorá podala oneskorene odvolanie. V prejednávanvej veci žalovaná svojím správaním zavinila odmietnutie odvolania, keď toto podala oneskorene, a tak jej vznikla povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania žalobcovi. O výške priznanej náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

3.1. Mala za to, že postup odvolacieho súdu je nesprávny a svojím rozhodnutím jej znemožnil uskutočňovať procesné právo do takej miery, že bolo porušené právo na spravodlivý proces. Zo všetkých písomných dôkazov, ktoré sú súčasťou spisu je zrejmé, že právny zástupca žalovanej hneď po zistení problému s elektronickou schránkou túto skutočnosť oznámil prvostupňovému súdu a požiadal

ho, aby mu doručil predmetný rozsudok podľa § 105 ods. 3 CSP prostredníctvom doručovacieho orgánu, keďže nie je možné doručovanie písomnosti podľa § 105 ods. 1 a ods. 2 CSP. Uviedla, že prvostupňový súd tieto skutočnosti akceptoval a rozsudok doručil právnomu zástupcovi žalovanej poštou v zmysle žiadosti, pričom právny zástupca ho prevzal dňa 15. 03. 2023. Odvolanie bolo podané v zákonnej lehote. Ak teda odvolací súd konštatuje, že žalovaná strana nedostatočne preukázala žiadosť na doručenie písomnosti prostredníctvom doručovacieho orgánu, tak jediný orgán v danom čase, oprávnený posúdiť dôvodnosť tejto žiadosti, bol prvostupňový súd a tento ju vyhodnotil ako dôvodnú, čo preukazuje skutočnosť, že rozsudok doručil právnomu zástupcovi žalovanej písomnou formou. Poukázala na to, že ak by prvostupňový súd vyhodnotil podanú žiadosť z 21. 02. 2023 ako nedôvodnú, nebol by doručoval predmetný rozsudok poštou. Tento postup prvostupňového súdu je tak pre žalovanú akceptáciou jej žiadosti s tým, že nie je potrebné preukazovať žiadne iné skutočnosti.

3.2. Z týchto dôvodov dovolateľka navrhla, aby dovolací súd zrušil uznesenie Krajského súdu v Prešove z 19. septembra 2023 sp. zn. 12Co/26/2023 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

5. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

6. Posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) má dovolací súd za to, že dovolateľ namieta existenciu vady zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov [porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03]. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené

so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. Podstata dovolacej argumentácie vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP spočívala v námietke, že žiadosť právneho zástupcu žalovanej zo dňa 21. 02. 2023 o doručení rozsudku prvostupňového súdu písomnou formou, považoval prvostupňový súd za dôvodnú a odvolanie žalovanej tak bolo podané včas.

10. Dovolací súd ako prvé skúmal prípustnosť dovolania proti napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania jednej zo strán sporu. V rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) najvyšší súd konštatoval, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 275/2018 uviedol, že ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o matérii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania). Z uvedeného vyplýva, že dovolanie dovolateľky proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým jej odvolanie odmietol, je prípustné.

11. Následne dovolací súd pristúpil k súdnemu prieskumu dovolania. Z obsahu spisu vyplýva, že prvostupňový súd doručil rozsudok do elektronickej schránky právnych zástupcov sporových strán. Právnomu zástupcovi žalovanej bol rozsudok zaslaný dňa 15. 02. 2023 o 17:12 hod. (doručenka za č. l. 220). Počas lehoty na podanie odvolania právny zástupca žalovanej podaním zo dňa 21. 02. 2023, ktoré bolo zaslané súdu prvej inštancie v elektronickej podobe, požiadal súd o zaslanie prvoinštančného rozsudku v listinnej podobe. Svoju žiadosť odôvodnil tým, že odo dňa 17. 01. 2023 má pretrvávajúce technické problémy s prijatím elektronickej pošty a elektronicú schránku aj napriek tomu, že je aktívna, aktivuje výlučne občianskym preukazom. Nakoľko má zdravotné problémy a nachádza sa mimo územia Slovenskej republiky, nemôže túto aktiváciu vykonať. Na základe pokynu zákonnej sudkyne zo dňa 21. 02. 2023 súd doručil rozsudok aj v písomnej forme. Právny zástupca žalovanej ho prevzal dňa 15. 03. 2023 (doručenka na č. l. 221) a dňa 23. 03. 2023 podal na poštu odvolanie žalovanej proti rozsudku súdu prvej inštancie.

12. Odvolací súd považoval opätovné doručovanie rozsudku v listinnej podobe právnomu zástupcovi žalovanej za nadbytočné. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd neuveril právnomu zástupcovi žalovanej, že má dlhodobé pretrvávajúce problémy so svojou elektronicou schránkou a pripustil, že by mohlo ísť len o účelovú žiadosť o opätovné zaslanie písomného vyhotovenia rozsudku v listinnej podobe s cieľom dosiahnuť „dlhšiu“ lehotu na podanie odvolania. Vyhodnotil, že právny zástupca žalovanej neuniesol dôkazné bremeno na preukázanie technických problémov so svojou elektronicou schránkou. Napokon skonštatoval, že odvolanie žalovanej bolo podané po lehote, keďže posledným dňom na podanie odvolania bol deň 02. 03. 2023 a odvolanie bolo podané na poštovú prepravu až dňa 23. 03. 2023.

13. Podľa § 33 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente), ak osobitný predpis neustanovuje iný postup na rozhodovanie o neúčinnosti elektronického doručenia alebo ak sa podľa osobitného predpisu neúčinnosť elektronického doručenia neposudzuje ako predbežná otázka, orgán verejnej moci, ktorý koná vo veci, ktorej sa elektronické doručovanie týka, rozhodne na návrh adresáta, že elektronické doručenie je neúčinné, ak tento adresát preukáže, že: a) objektívne nemohol prevziať elektronicú úradnú správu z dôvodu, ktorý nenastal na jeho strane alebo jeho pričinením, alebo b) na jeho strane nastali také dôvody, ktoré mu objektívne neznemožnili prevziať elektronicú úradnú správu,

avšak takéto prevzatie by bolo spojené s nepomernými ťažkosťami, ktorých prekonanie od neho nie je spravodlivé požadovať.

14. Záver odvolacieho súdu o oneskorenom podaní odvolania žalovanou považuje najvyšší súd za predčasný, a to z nasledovných dôvodov: Právny zástupca žalovanej požiadal prvostupňový súd, aby mu doručil predmetný rozsudok písomne (č. 1. 221). Túto žiadosť je potrebné, vzhľadom na jej obsah, považovať za žiadosť o rozhodnutie o neúčinnosti elektronického doručenia rozsudku v zmysle vyššie citovaného § 33 ods. 1 zákona o e - Governmente. Je pravdou, že svoju žiadosť zo dňa 21. 02. 2023 nepodložil žiadnymi dôkazmi, ale je faktom, že prvostupňový súd právnomu zástupcovi žalovanej vyhovel, pretože predmetný rozsudok mu zaslal písomnou formou. Pokiaľ mal odvolací súd pochybnosti o žiadosti právneho zástupcu, mal ich zisťovať a verifikovať s tvrdenými skutočnosťami v jeho podaní zo dňa 21. 02. 2023. Odvolací súd tak prijal záver o neunesení dôkazného bremena právneho zástupcu žalovanej bez toho, aby mal na tieto tvrdenia oporu vo vykonanom dokazovaní. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že ak súd bez zákonného dôvodu rozhodne, že neposkytne právnu ochranu subjektu domáhajúcemu sa súdnej ochrany, dochádza k odmietnutiu spravodlivosti. A to je aj tento prípad. Postup odvolacieho súdu, ktorý sa bez ďalšieho, odmietol meritórne zaoberať vecou, je nepochybne porušenie princípu zákazu denegatio iustitiae, nakoľko súd je povinný vykonávať súdnictvo.

15. Dovolanie žalovanej za danej procesnej situácie, aká nastala v prejednávanej veci, bolo nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f) CSP), ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), lebo v ňom opodstatnene namietala, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil ako strane, aby uskutočňoval jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Dovolací súd zruší aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, len ak nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 2 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s predmetnými ustanoveniami zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, ako aj súvisiace rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách konania.

17. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

18. V ďalšom konaní bude úlohou odvolacieho súdu vyzvať právneho zástupcu žalovanej, aby preukázal súdu skutočnosti tvrdené v jeho žiadosti zo dňa 21. 02. 2023 a v nadväznosti na to vyhodnotí (ne)účinnosť elektronického doručenia rozsudku prvostupňového súdu právnomu zástupcovi žalovanej cez optiku § 33 ods. 1 zákona o e-Governmente. Potom zvolí príslušný procesný postup.

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.